

ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВА ПАЛАТА УКРАЇНИ

THE UKRAINIAN CHAMBER OF COMMERCE AND INDUSTRY

Україна, 01601, м. Київ,
вул. Велика Житомирська, 33

Velyka Zhytomyrska Str. 33,
Kyiv, 01601, Ukraine

+380 44 5842824
+380 44 5842827

ucci@ucci.org.ua
ucci.org.ua

IBAN: UA863223130000000260020128332 в АТ «Укресімбанк» в м. Києві

06.07.2020 № 1793/03.2-7.8 На № _____

від _____

Голові Верховної Ради України
Разумкову Д.О.

Шановний Дмитре Олександровичу!

Торгово-промислова палата України висловлює Вам свою повагу та інформує, що 23 червня 2020 року на засіданні Комітету підприємців АПК при ТПП України за участю керівників сільськогосподарських асоціацій, експертів галузі податкового права, науковців, представників бізнесу було розглянуто проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо детінізації виробництва сільськогосподарської продукції» (реєстр. №3131 від 27.02.2020).

За підсумками проведеного обговорення учасниками засідання прийнято звернення до Верховної Ради України (додається) з проханням не підтримувати зазначений законопроект, як такий, що не відповідає базовим принципам формування системи оподаткування та задекларованим цілям детінізації виробництва сільськогосподарської продукції, який є дискримінаційним у ставленні до суб'єктів малого підприємництва.

Просимо розглянути та врахувати.

Додаток: на 6 арк.

З повагою

Президент

Г.Чижиков

Голова комітету

О. Юхновський

Грицак О.Т.
т.584-28-31

EUROCHAMBRES

ЗВЕРНЕННЯ**Комітету підприємців АПК при ТПП України
щодо проекту Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України
та інших законів України щодо детінізації виробництва сільськогосподарської
продукції»
(реєстраційний номер 3131 від 27.02.2020р.)**

Комітет підприємців АПК при Торгово-промисловій палаті України на своєму засіданні 23 червня 2020 року за участю керівників сільськогосподарських асоціацій, експертів галузі податкового права, науковців, представників аграрного бізнесу розглянув проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо детінізації виробництва сільськогосподарської продукції» (реєстраційний номер 3131 від 27.02.2020).

Законопроектom № 3131 пропонується:

- ввести у податкове законодавство нове поняття «поставлене податкове зобов'язання» (далі – ППЗ) - мінімальне податкове зобов'язання будь-якої особи - власника чи користувача земельної ділянки с/г призначення, яке визначається у відсотках до нормативної грошової оцінки такої ділянки і, відповідно, встановлюється у абсолютній сумі на гектар відповідних угідь;
- запровадити новий порядок оподаткування доходів осіб – власників та користувачів земельних ділянок с/г призначення, який передбачає рівень сплати податків з доходу від використання таких земельних ділянок не нижче, ніж мінімальний розрахунковий податок («поставлене податкове зобов'язання»);
- зменшити сукупний розмір земельних ділянок (з 2 до 1 гектара), з якої не оподатковується дохід фізичної особи, отриманий від продажу власної сільськогосподарської продукції, що вирощена, відгодована, виловлена, зібрана, виготовлена, вироблена, оброблена та/або перероблена безпосередньо фізичною особою на таких земельних ділянках.

Законопроект, згідно з пояснювальною запискою до нього, «має на меті утворити умови для ліквідації тінювих відносин у використанні земель сільськогосподарського призначення та забезпечити рівно напружене оподаткування доходів, одержуваних від такої землі всіма її власниками та користувачами».

За підсумками проведеного обговорення учасниками засідання напрацьовані зауваження та пропозиції і прийнято рішення звернутися до Верховної Ради України з проханням не підтримувати зазначений законопроект (реєстр. №3131), як такий, що не відповідає базовим принципам формування системи оподаткування та задекларованим цілям детінізації виробництва сільськогосподарської продукції, який є дискримінаційним у ставленні до суб'єктів малого підприємництва.

У зверненні також враховані рекомендації аналітичного дослідження Київської школи економіки та наукового висновку Національного наукового центру «Інститут аграрної економіки» щодо впливу зазначеної ініціативи на стан сільського підприємництва та можливих негативних наслідків у разі її реалізації.

Зауваження та пропозиції:

1. Законопроект №3131 не містить належного економічного обґрунтування доцільності запровадження моделі поставленого податкового зобов'язання (ППЗ) та має незрозумілу природу, оскільки розраховується, виходячи з умовно ймовірного доходу, а не реально отриманого. За своїм характером ППЗ схоже на штрафну санкцію для власників/користувачів земельних ділянок із запровадженням солідарної відповідальності за чужі злочини.

2. Законодавча ініціатива базується на хибному розумінні принципу рівнонапруженості, що розглядається в теорії оподаткування. Хибні методологічні підходи через надмірні акценти на одному з принципів та ігнорування інших, на яких ґрунтується податкове законодавство України, дають підстави для твердження про неоднозначність цього законопроекту.

3. Пояснювальна записка до нього не містить обґрунтування запропонованого розміру ППЗ та викладена з довільними трактуваннями на відвертих маніпуляціях. Зокрема, *«основною проблемою, яка вже багато років гальмує економічний розвиток країни, є тінізація доходів та об'єктів оподаткування»*. Експерти вважають, що серед чинників, які *«гальмують економічний розвиток країни»*, в основному є надмірне податкове навантаження, відсутність доступних джерел фінансування та належної державної фінансової підтримки. Тобто, причиною тінізації економіки є надмірне податкове навантаження, а не навпаки.

Некоректним виглядає й твердження про те, що *«орендодавці платять «в чорну» мізерну орендну плату»* з огляду на те, що відповідні земельні ділянки передаються в «тіньову» оренду. Насправді, відсутність повноцінного оподаткування дає можливість «чорним» орендарям виплачувати більшу орендну плату – по відношенню з її рівнем у «офіційних орендарів», які змушені утримувати з неї ПДФО та ВЗ, що суттєво зменшує суми виплачуваної орендної плати.

Некоректним чи навіть маніпулятивним видається твердження про те, що *«значна кількість громадян - власників земельних ділянок чи паїв не декларують доходи і є ... «мінімізаторами»*. Насправді, відповідно до діючого податкового законодавства (пп. 165.1.24 п. ст. 165.1 ст. 165 Розділу IV ПКУ) від оподаткування ПДФО звільняються доходи, отримані від продажу власної с/г продукції, що вироблена власниками земельних ділянок, наданих їм у розмірах, встановлених Земельним кодексом України, для ведення, зокрема, особистого селянського господарства (до 2 га). В ПКУ не йдеться про те, що такі особи повинні сплачувати ПДФО з таких доходів, тому називати їх мінімізаторами щонайменше некоректно.

4. Законопроектом пропонується застосовувати механізм ППЗ виключно для аграрної сфери. За даними Київського міжнародного інституту соціології, найбільш тінізованими секторами економіки є роздрібна торгівля та будівництво, де масштаби

тіньової економіки перевищують 50%. Зважаючи на те, що "мінімізація доходів та об'єктів оподаткування" характерна для будь-якої галузі економіки не меншою мірою, ніж для сільського господарства, така вибірковість застосування ППЗ виключно для сільського господарства немає логічного обґрунтованого пояснення.

5. У пояснювальній записці до законопроекту зазначається, що нагальним завданням держави «законодавче забезпечення повного виведення оренди землі з тіні та встановлення непереборних запобіжників, які унеможливають ухилення від оподаткування орендної плати та доходів від продажу сільськогосподарської продукції» через встановлення «рівного податкового навантаження для всіх власників та користувачів земельних ділянок сільськогосподарського призначення». Тобто, фактичною метою законопроекту є не розробка справедливого механізму оподаткування відповідного виду доходів щодо сукупності принципів формування податкового законодавства, що викладені у Податковому кодексі України, а лише встановлення «непереборних запобіжників» – незалежно від статусу орендаря та специфіки ведення ним сільськогосподарської діяльності, встановлення податкового обтяження на будь-яку земельну ділянку сільськогосподарського призначення площею понад 1га, замість виваженого, комплексного, науково-обґрунтованого удосконалення системи оподаткування виробників сільськогосподарської продукції.

6. Законопроект не враховує інтереси малих суб'єктів господарювання. Запровадження ППЗ суттєво зменшить рентабельність діяльності малих суб'єктів господарювання (сімейних фермерських господарств, кооперативів, приватних підприємств) або взагалі стане поштовхом для їх ліквідації: вони обробляють землю власними силами, мало використовують найману працю і не можуть зменшити розмір ППЗ на суми сплачених податків та зборів з фонду оплати праці.

Запровадження уніфікованої суми ППЗ на 1га для всіх товаровиробників, незалежно від будь-яких особливостей ведення ними діяльності не відповідає традиційним уявленням про «рівні умови ведення бізнесу». Твердження про «стимулювання фактичних землекористувачів до офіційного оформлення відносин оренди та праці», не враховує тих випадків, коли землевласник і землекористувач є однією і тією ж особою, наприклад у СФГ, коли власник земельної ділянки сільськогосподарського призначення самостійно її обробляє.

7. Запропонованим у законопроекті ППЗ, оподатковується не фактично отриманий, а умовно ймовірний дохід, що ускладнить систему обліку в господарствах, а також його адміністрування. Суттєво збільшується кількість осіб, які мають нараховувати і сплачувати новий платіж та подавати відповідну звітність. Окрім фіскального навантаження, підвищуються витрати робочого часу, ризик нарахування штрафних санкцій. Збільшується навантаження на органи місцевого самоврядування, які повинні подавати додаткову інформацію податковим органам, та й на самі податкові органи, які повинні контролювати правильність та своєчасність сплати нового платежу, а також складання та подання відповідної податкової звітності.

8. Норми, запропоновані у законопроекті, можуть стати інструментом руйнування інституційних основ для розвитку сімейних фермерських господарств (СФГ) без створення юридичної особи на основі діяльності фізичної особи - підприємця. Одним із стимулів для перетворення особистих селянських господарств (ОСГ) у такі СФГ є простота ведення обліку та звітності. Зважаючи на те, що автори законопроекту зобов'язують такі господарства «до річної податкової декларації здійснювати розрахунок загального поставленого податкового зобов'язання» цей стимул фактично зникає.

9. Документом пропонується скоротити до 1 гектара податкову пільгу для ведення ОСГ. Відповідно до законодавства, сьогодні виділяються земельні ділянки розміром до 2 гектарів. Дохід від використання таких земельних ділянок, згідно з нормами ст. 165 ПКУ, не включається до розрахунку загального річного оподаткованого доходу, оскільки їх діяльність не відноситься до підприємницької. Члени ОСГ мають цілком обґрунтоване право не декларувати доходи від продажу власно-виробленої продукції, якщо площі відповідних земельних ділянок, на яких ведеться діяльність, не перевищують 2 га, і жодним чином не «приховують доходи» і не «ухиляються від оподаткування» – вони користуються своїм законним правом на пільговий порядок сплати ПДФО внаслідок мізерності відповідних доходів та несистематичності їх отримання.

. За відсутності альтернативних джерел доходів ОСГ, їх державної підтримки, доступу до кредитування, складністю отримання ними субсидій, імплементація норм законопроекту №3131 погіршить умови для діяльності ОСГ, що негативно позначиться до доходах сільського населення, спричинить підвищення рівня бідності у сільській місцевості. Автори зазначеного з/п фактично пропонують звужити права фізичних осіб на ведення ОСГ.

10. Імплементація норм запропонованого документу може мати суттєвий негативний вплив не тільки на розвиток сільського господарства, а й на забезпечення сталого сільського розвитку загалом.

Автори законодавчої ініціативи прогнозують «збільшення сплати податків до бюджетів усіх рівнів». Такий ефект можливий у короткостроковій перспективі. У довгостроковій ж перспективі її реалізація, навпаки, може призвести до формування податкової заборгованості у секторі дрібних виробників сільськогосподарської продукції, зменшення податкових надходжень через зменшення кількості платників податків, оскільки суттєве зростання необґрунтованого податкового навантаження на представників малого та особливо, мікро- аграрного бізнесу, може стати поштовхом для їх відмови від використання «обтяжених» ППЗ земельних ділянок, згортання процесів розвитку СФГ.

Зниження рівня сільської зайнятості (самозайнятості) та доходів сільського населення прискорить процеси «пролетаризації» села - зниження частки малого аграрного бізнесу, як безпосередньо в галузі сільського господарства, так і в інших галузях, зокрема в роздрібній торгівлі та інших формах малого підприємництва у сільській місцевості, що також призведе до зменшення кількості платників податків у

сільських громадах, зменшення доходів місцевих бюджетів, збільшення обсягів соціальних виплат.

Можна очікувати, що руйнування основ для формування середнього класу на селі, якими мали б стати СФГ, спричинить підвищенням соціальної напруги в сільській місцевості, стимулюватиме її депопуляцію через підвищення рівня непривабливості села, як місця для проживання та ведення діяльності.

Витіснення з ринку малих виробників сільськогосподарської продукції створює загрози для продовольчої безпеки країни, оскільки саме вони виробляють більшу частину трудомісткої сільськогосподарської продукції, забезпечують нею насичення місцевих ринків, які нецікаві суб'єктам великого аграрного бізнесу. Як наслідок, можна очікувати значне зростання частки імпортованої сільськогосподарської продукції.

Збільшення земельного банку великих аграрних формувань посилить монокультурність сільського господарства з відповідними негативними екологічними наслідками.

11. Лише однією зміною порядку оподаткування земель сільськогосподарського призначення не вдасться досягти поставленої мети "ліквідації тіньових відносин у використанні земель сільськогосподарського призначення". ППЗ – боротьба з наслідками, а не з причиною виникнення тіньового сільськогосподарського ринку. Неформальність ринкових відносин у будь-якому секторі (в тому числі і аграрному) є результатом переплетення багатьох причин. Потрібний комплексний підхід, який передбачав би:

- інвентаризацію та реєстрацію державних земель сільськогосподарського призначення;
- передачу земель сільськогосподарського призначення з державної в комунальну власність громад;
- скасування 7-го мінімального терміну оренди земель сільськогосподарського призначення;
- запровадження аграрного реєстру;
- покращення доступу до ресурсів (у тому числі, до ресурсів державної підтримки), інновацій та ринків збуту для суб'єктів мікро- та малого сільськогосподарського підприємництва;
- посилення контролю за ринком засобів виробництва, що використовуються у сільськогосподарському виробництві;
- усунення проблеми наявності ПДВ-«скруток» та значного готівкового обігу в галузі;
- спрощення режиму ПДВ/податку на доходи для дрібних виробників сільськогосподарської продукції, зокрема, фізичних осіб;
- реформування 4-ої групи платників єдиного податку, що має застосовуватися виключно суб'єктами малого підприємництва з невеликим доходом, чисельністю працівників, для яких ведення повноцінного податкового обліку є складним та економічно обтяжливим;
- упорядкування відносин закупівельників та постачальників

сільськогосподарської продукції з метою зменшення тіньових операцій.

З урахуванням вищезазначеного, просимо відхилити проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо детінізації виробництва сільськогосподарської продукції (реєстр. №3131 від 27.02.2020).

СХВАЛЕНО
на засіданні Комітету підприємців АПК при ТПП України
23 червня 2020 року

Юхновський О.І.
т. 583-50-69